

PGS.TS. ĐẶNG HỮU TOÀN
(Chủ biên)

CÁC NỀN VĂN HÓA THẾ GIỚI

PHƯƠNG ĐÔNG

DX.036599

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Các nền văn hóa thế giới / Đặng Hữu Toàn, Trần Nguyên Việt,
Đỗ Minh Hợp, Nguyễn Kim Lai. - H. : Từ điển Bách khoa. - 19cm. -
(Tủ sách Tri thức bách khoa phổ thông)

Thư mục: tr. 408-409

Phương Đông. - 2011. - 415tr. : minh họa
ISBN 9786049005121

1. Văn minh 2. Văn hoá 3. Lịch sử 4. Phương Đông
950 - dc14

TBB0047p-CIP

950

C

(1)/11

TỦ SÁCH TRI THỨC BÁCH KHOA PHỔ THÔNG

PGS. TS. ĐẶNG HỮU TOÀN - TS. TRẦN NGUYÊN VIỆT
TS. ĐỖ MINH HỢP - CN. NGUYỄN KIM LAI

CÁC NỀN VĂN HÓA THẾ GIỚI

Tập I : PHƯƠNG ĐÔNG

- TRUNG QUỐC
- ẤN ĐỘ
- ARẬP

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH
TRUNG TÂM
THÔNG TIN THƯ VIỆN

036539 - 02

NHÀ XUẤT BẢN TỬ ĐIỂN BÁCH KHOA

Lời giới thiệu

" Văn hoá hoặc văn minh là chỉnh thể phức hợp bao gồm tri thức, tín ngưỡng, nghệ thuật, đạo đức, pháp luật, tập tục và bất kì năng lực, thói quen nào khác mà con người cần có với tư cách là thành viên của xã hội¹". Nó bao gồm tất cả những gì làm cho dân tộc này khác với dân tộc khác; là nơi thể hiện rõ nhất tinh thần dân tộc, bản sắc dân tộc, ý thức và những phương thức tiếp nhận những giá trị của các dân tộc khác.

Ngày nay, tính cô lập và khép kín của đời sống các dân tộc bị thu hẹp, sự giao lưu văn hoá ngày càng được tăng cường, không một dân tộc nào tồn tại tách biệt mà không có sự giao lưu văn hoá với các dân tộc khác. Sự giao lưu văn hoá đã trở thành nhu cầu nội tại của sự phát triển văn hoá, nhờ đó nền văn hoá của dân tộc được tiếp thu thêm các yếu tố tích cực và được làm giàu thêm để phát triển.

1. Theo nhà dân tộc học và xã hội học Anh Tailor (Edwad Burnett Tyler; 1832 - 1917).

Với mong muốn mang lại cho đông đảo bạn đọc (nhất là giới trẻ, các bạn đọc có trình độ phổ thông trở lên) những tri thức nhất định, khái quát về các nền văn hoá thế giới, Nhà xuất bản Từ điển bách khoa tổ chức xuất bản cuốn sách **Các nền văn hoá thế giới**. Các nền văn hoá được đề cập ở đây là những nền văn hoá "mang tính thế giới", đã và đang tồn tại trong tiến trình lịch sử, có sự ảnh hưởng và tác động không nhỏ đến sự phát triển của văn hoá và văn minh nhân loại hiện nay.

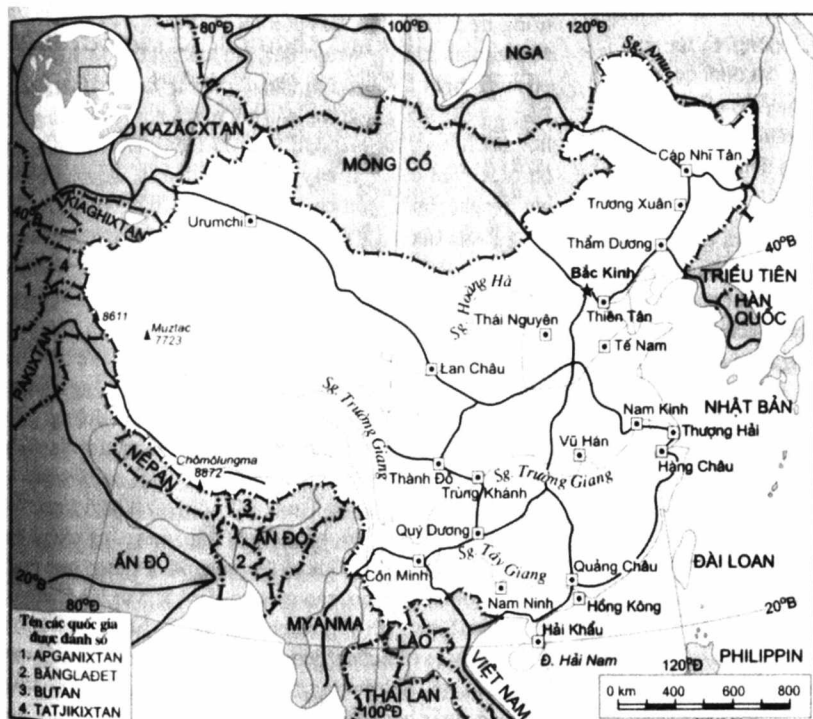
Ý định như vậy nhưng khả năng có hạn, chắc chắn rằng không tránh được những thiếu sót. Mong sự đóng góp ý kiến của bạn đọc để sách được hoàn chỉnh hơn trong những lần xuất bản sau.

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

* Nguồn ảnh, bản đồ:

- *Từ điển bách khoa Việt Nam*.
- "Le Petit Larousse", Paris 1995.

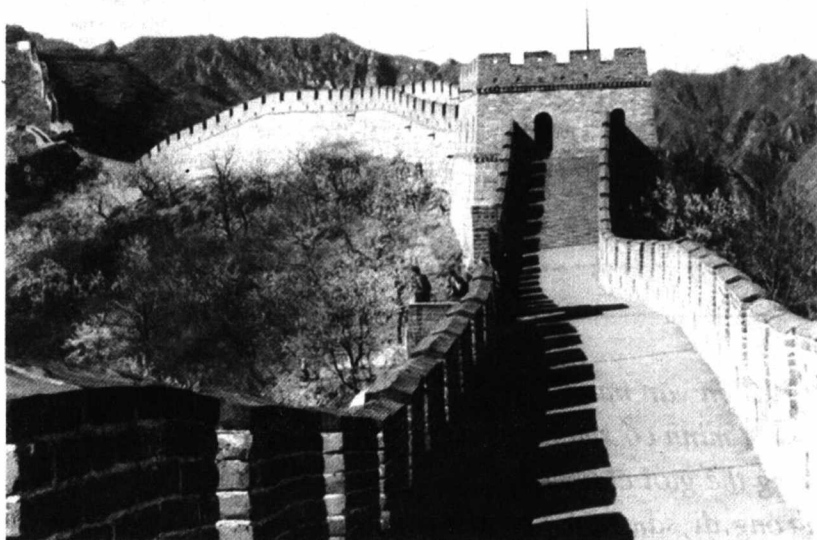
TRUNG QUỐC

Nền văn minh Trung Hoa là một trong những nền văn minh cổ xưa nhất trên thế giới. Người Trung Quốc đã tặng thế giới chữ viết tượng hình, tơ lụa, giấy và đồ sứ, vv. Trong di sản văn hoá đồ sộ của Trung Quốc, chúng ta không thể không nhắc đến ba học thuyết tinh thần: Nho

giáo, Đạo giáo và Phật giáo Thiên Tông. Các học thuyết đó đã ảnh hưởng mạnh mẽ tới văn học, nghệ thuật và các giá trị xã hội của chính những người Trung Quốc, của các dân tộc Viễn Đông và sau này, của cả Châu Âu. Song, trong ý thức của người Trung Quốc, một thời gian khá dài, đã tồn tại quan niệm cho rằng, các dân tộc khác chỉ là man di mọi rợ mà Vạn Lí Trường Thành là bức tường che chở tốt nhất cho các đế chế Trung Hoa tránh khỏi hoạ xâm lược.

*
* *
*

Vạn Lí Trường Thành

NỀN VĂN HOÁ TRUNG HOA

Lịch sử Trung Quốc ghi chép lại rằng, vào thế kỉ 10 dân tộc Khiết Đan đã thiết lập nhà nước của mình là Đại Liêu ở phần đất phía Nam Mông Cổ. Về sau, vào năm 1125 nước Liêu đã bị tan rã do cuộc tấn công của quân đội Chuchân - tổ tiên của người Mãn Châu. Người ta thường cho rằng, danh từ "Khiết Đan" được dùng để gọi tên nước Trung Quốc mà nước Liêu là nước láng giềng phía Bắc (về sau lãnh thổ của nước Liêu được sáp nhập vào Trung Quốc).

Tên nước Trung Quốc được các nước phương Tây biết đến dưới các tên gọi như Sina, China, Chine, Cina, v.v. Những tên gọi đó đều liên quan đến đế chế đầu tiên của nước Trung Hoa thống nhất là nhà Tần. Chính người Trung Hoa từ lâu đã gọi nước mình là Trung Quốc và được hiểu theo nghĩa là đất nước trung tâm, hoặc quốc gia nằm ở trung tâm thế giới. Người dân Trung Hoa khẳng định đất nước của mình nằm ở trung tâm thế giới, bởi ở đó có Thiên tử (con Trời) cai quản và điều hành không chỉ những gì thuộc quyền sở hữu của ông ta, mà cả toàn bộ những phần đất khác của các "dân tộc man di".

Quan điểm "Trung Quốc là trung tâm", ngay từ đầu đã được minh chứng bằng kinh nghiệm. Đất đai của

Trung Quốc mờ mịt hơn các nước láng giềng, bởi vì chỉ có họ mới biết đến nghề nông: không có sa mạc Mông Cổ nào hoặc những vùng thung lũng phía Nam nào lại thích hợp cho nghề nông đó. Ngoài ra, từ lâu sự phát triển của Trung Quốc đã không hề phải hứng chịu ảnh hưởng của bất kì yếu tố nào từ bên ngoài. Phía Bắc là sa mạc Gôbi, dãy núi Mãn Châu và rừng taiga Xibiri bao bọc. Phía Tây cũng là sa mạc trơ trụi, lại còn cả vùng Tây Tạng núi non hiểm trở, khó đi qua, và chỉ vào thời kì đầu Công nguyên người ta mới phát hiện ra. Phía Đông Trung Quốc là Thái Bình Dương mênh mông. Còn phía Nam là những dải đất của vùng nhiệt đới. Vì đặc điểm địa lí như vậy, cho nên người Trung Hoa hàng ngàn năm bị cách biệt, không tiếp xúc được với các nền văn minh khác có trình độ phát triển cao. Vào khoảng thế kỉ 2 - thế kỉ 1 tCn, các mối quan hệ (với các nước Trung Á, Ấn Độ, Iran) đã làm dịu đi sự đối lập giữa Trung Quốc với "các nước man di", và sự đối lập đó lúc bấy giờ chỉ còn tồn tại trong hệ tư tưởng nhà nước mà thôi. Công bằng mà nói, những người Hi Lạp và La Mã cổ đại cũng gọi người nước ngoài là "man di".

Cùng với thời gian, người Trung Hoa đã làm quen với nhiều nước và nhiều dân tộc khác, song theo truyền thống, họ vẫn tiếp tục tin tưởng một cách chắc chắn vào sự khác biệt của mình. Vào thế kỉ 17, hoàng đế Khang Hi đã cấm truyền bá đạo Thiên Chúa, bởi trong Thánh Kinh không nói gì đến vị trí của đất nước Trung Hoa - một đất nước nằm ở trung tâm thế giới. Cuối thế kỉ 18,